

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 652/2025-49

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Seman & Partners advokátska kancelária s. r. o., [REDAKOVANÉ], proti postupu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, v konaní sp. zn. 10T/9/2025 (pôvodne sp. zn. PK-1T/56/2011) a proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 6To/3/2018, sp. zn. 6To/4/2019 a sp. zn. 2TdoV/11/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní sp. zn. 10T/9/2025 (pôvodne sp. zn. PK-1T/56/2011) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 6To/3/2018, sp. zn. 6To/4/2019 a sp. zn. 2TdoV/11/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Špecializovanému trestnému súdu v konaní sp. zn. 10T/9/2025 (pôvodne sp. zn. PK-1T/56/2011) **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **2 500 eur**, ktoré **j e** Špecializovaný trestný súd **p o v i n n ý** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia, a finančné zadost'učinenie **4 000 eur**, ktoré **j e** Najvyšší súd Slovenskej republiky **p o v i n n ý** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 3. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom všeobecných súdov v konaniach uvedených v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje prikázať Špecializovanému trestnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, požaduje tiež finančné zadosťučinenie vo vzťahu k Špecializovanému trestnému súdu 12 400 eur, vo vzťahu k najvyššiemu súdu 29 180 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 652/2025-25 z 5. novembra 2025 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská

3. Sťažovateľke bolo 23. februára 2010 vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin podvodu spolupáchateľstvom podľa § 20 a § 221 ods. 1 a 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona. Obvinenie bolo vznesené aj ďalším spoluobvineným, s ktorými sa sťažovateľka mala dopustiť páchania trestnej činnosti.

4. Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky 22. novembra 2011 podal na sťažovateľku a ďalších spoluobvinených obžalobu č. k. VII/1 Gv 74/08-91, na základe ktorej bolo na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku začaté konanie pred súdom pod sp. zn. PK-1T/56/2011. Špecializovaný trestný súd rozsudkom sp. zn. PK-1T/56/2011 z 19. februára 2014 (ďalej aj „prvý rozsudok Špecializovaného trestného súdu“) uznal sťažovateľku za vinnú.

5. Na základe odvolania bol uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4To/8/2014 z 26. októbra 2016 (ďalej aj „prvé rozhodnutie odvolacieho súdu“) rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 19. februára 2014 v celom rozsahu zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie.

6. Následne Špecializovaný trestný súd rozsudkom sp. zn. PK-1T/56/2011 z 11. decembra 2017 (ďalej aj „druhý rozsudok Špecializovaného trestného súdu“) opätovne uznal sťažovateľku za vinnú.

7. Na podklade podaných odvolaní najvyšší súd uznesením sp. zn. 6To/3/2018 z 10. mája 2018 (ďalej aj „druhé rozhodnutie odvolacieho súdu“) rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 11. decembra 2017 zrušil v celom rozsahu a vec vrátil Špecializovanému trestnému súdu.

8. Špecializovaný trestný súd rozsudkom sp. zn. PK-1T/56/2011 zo 14. januára 2019 (ďalej aj „tretí rozsudok Špecializovaného trestného súdu“) sťažovateľku oslobodil spod obžaloby.

9. Odvolanie prokurátora proti tretiemu rozsudku Špecializovaného trestného súdu bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6To/4/2019 zo 6. novembra 2019 zamietnuté ako nedôvodné (ďalej aj „tretie rozhodnutie odvolacieho súdu“).

10. Na dovolanie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky najvyšší súd ako súd dovolací rozsudkom sp. zn. 2TdoV/11/2021 z 15. mája 2025 (ďalej aj „rozhodnutie dovolacieho súdu“) vyslovil porušenie § 119 ods. 2, § 285 písm. c) a § 319 Trestného poriadku uznesením najvyššieho súdu zo 6. novembra 2019 v oslobodzujúcej časti týkajúcej sa sťažovateľky a niektorých ďalších spoluobvinených, toto uznesenie najvyššieho súdu spolu s rozsudkom Špecializovaného trestného súdu zo 14. januára 2019 zrušil, ako aj ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce a prikázal Špecializovanému trestnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol. Najvyšší súd vo svojom rozsudku okrem iného konštatoval, že po právoplatnom vylúčení veci spoluobvineného na samostatné konanie mohol tento vystupovať len v procesnom postavení svedka, nie však v procesnom postavení obvineného, ako to vecne nesprávne v rozpore s ustálenou súdnou praxou uvádzal odvolací súd v pôvodnom konaní, keď v rozpore s obžalovacou zásadou dokonca uvádzal, že je nevyhnutné, aby prokurátor na tohto obvineného podal obžalobu a súd spojil obidve obžaloby na spoločné konanie. Pokiaľ teda v prejednávanej veci súdy v pôvodnom konaní nevyhodnocovali vôbec výpoveď tohto svedka, ktorá mala pritom závažný obsahový charakter z pohľadu posudzovania, či došlo k spáchaniu žalovanej trestnej činnosti, keďže išlo o podstatný usvedčujúci dôkaz, tak došlo k porušeniu zákona. Zistené porušenie zákona zásadne ovplyvnilo postavenie obvinených, keďže došlo k vydaniu oslobodzujúceho rozsudku z dôvodu nedostatku usvedčujúcich dôkazov pri nevzátí do úvahy usvedčujúcej zásadnej svedeckej výpovede.

11. Po vrátení veci z dovolacieho súdu bola konaniu na Špecializovanom trestnom súde pôvodne vedenom pod sp. zn. PK-1T/56/2011 pridelená nová spisová značka, a to sp. zn. 10T/9/2025.

12. Špecializovaný trestný súd 18. novembra 2025 nariadil termín hlavného pojednávania na 29. a 30. január 2026, 19. a 26. február 2026.

III.

Argumentácia sťažovateľky

13. Sťažovateľka namieta, že počas celého trestného konania, najmä vo fáze trestného stíhania pred súdom, dochádzalo k prietahom. Za viac ako 15 rokov a 7 mesiacov, od kedy jej bolo vznesené obvinenie, až do času podania ústavnej sťažnosti nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté a jej trestná vec nie je skončená. V trestnom konaní sťažovateľky sa nepostupuje hospodárne, efektívne. Od vrátenia veci dovolacím súdom Špecializovaný trestný súd nekoná už 4 mesiace. Dĺžku konania nie je možné pričítať zložitosti veci. Špecializovaný trestný súd konal neefektívne, vydával nezákonné rozhodnutia, ktoré boli opakovane zrušené odvolacím súdom. Najvyšší súd ako súd odvolací nezasiahol a nezabezpečil žiadnu nápravu a sám nezákonným rozhodnutím v postavení súdu odvolacieho predlžoval trestné konanie. Najvyšší súd ako súd dovolací konal s extrémnymi prietahmi, keď o dovolaní rozhodol v neprospech sťažovateľky takmer po 5 rokoch od podania dovolania.

IV.

Vyjadrenie Špecializovaného trestného súdu, najvyššieho súdu a replika sťažovateľky

IV.1. Vyjadrenie Špecializovaného trestného súdu:

14. Špecializovaný trestný súd k ústavnej sťažnosti uviedol chronologický prehľad úkonov uskutočnených v napadnutom konaní. Konštatoval, že vo veci vyhlásil tri rozsudky, v poradí tretí jeho rozsudok bol potvrdený uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6To/4/2019 zo 6. novembra 2019 a v tento deň aj nadobudol právoplatnosť. Prieťahy zapríčinené sťažovateľkou zistené neboli. Prieťahy boli zapríčinené najvyšším súdom najmä pri rozhodovaní o odvolaní po prvom rozsudku z 19. februára 2014, keď najvyšší súd rozhodol po vyše dvoch rokoch a 4 mesiacoch, o dovolaní ministerky spravodlivosti rozhodoval najvyšší súd viac ako 4 roky. Takmer päťmesačný prieťah po doručení dovolacieho rozsudku bol zapríčinený rozhodovaním predsedu senátu v iných veciach (väzobné veci, ktoré je potrebné vybavovať prednostne).

IV.2. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

15. Najvyšší súd uviedol, že dĺžka odvolacieho konania sp. zn. 6To/3/2018 predstavovala 2 mesiace, čo za žiadnych okolností nemožno považovať za neprimerane dlhé konanie. Odvolacie konanie sp. zn. 6To/4/2019 trvalo 7 mesiacov, čo taktiež nemožno považovať za neprimerane dlhé. Rozhodnutím najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 6To/4/2019 došlo k právoplatnému ukončeniu trestnej veci sťažovateľky. Nemožno pracovať s premisou kumulácie časových období odvolacích konaní v identickej veci iba z dôvodu, že odvolací súd pre existenciu zákonných pochybení najskôr vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie a následne rozhodoval o prípustnom opravnom prostriedku. Pokiaľ ide o dovolacie konanie sp. zn. 2TdoV/11/2021, vo veci nedochádzalo k nečinnosti zo strany konajúceho súdu. Vec bola 23. septembra 2023 zapožičaná Špecializovanému trestnému súdu na základe jeho žiadosti. Následne 3. novembra 2023 bolo najvyššiemu súdu oznámené úmrtie obhajcu jedného z obvinených, čo viedlo k nevyhnutnosti zabezpečiť v súlade s § 373 ods. 2 Trestného poriadku zastúpenie obvineného obhajcom a poskytnúť primeranú lehotu na oboznámenie sa so spisom. Vo veci bolo nariadené verejné zasadnutie na 23. november 2023, ktoré sa z dôvodu na strane obvinených (vrátane sťažovateľky) spočívajúceho v nepreberaní úradných zásielok neuskutočnilo. Z dôvodu zmien v osobách obhajcov, ktoré najvyššiemu súdu ako súdu dovolaciemu neboli zo strany obvinených včas oznámené, došlo k potrebe vykonania ďalších úkonov oddiaľujúcich rozhodnutie v danej veci, a to ustanovenie obhajcov. Najvyšší súd tiež poukázal na personálne zmeny v senáte. 27. januára 2025 a následne tiež 11. februára 2025 bol spis zapožičaný Špecializovanému trestnému súdu na základe jeho žiadosti. Spis bol vrátený 26. februára 2025. Vo veci bolo nariadené verejné zasadnutie na 15. máj 2025, na ktorom bolo rozhodnuté o dovolaní.

16. Z materiálnej právnej stránky išlo o vec náročnej povahy spočívajúcej v posudzovaní tvrdenia o (ne)správnosti vydaného rozhodnutia, ktoré malo vychádzať zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený a tiež posudzovaní tvrdenia, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci (čo dovolací súd aj potvrdil). V posudzovanej trestnej veci išlo o skutok kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin podvodu, ktorý v sebe zahrňoval (organizovanú) účasť spoluobvinených na páchaní mimoriadne

sofistikovanej trestnej činnosti zameranej na podvodný predaj pozemkov s kumulatívnou škodou presahujúcou 15 miliónov eur. Dovolací súd svoj prieskum zameriaval aj na konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo. Z uvedeného tak priamo vyplýva zvýšená faktická a časová náročnosť.

17. Dovolanie ministra spravodlivosti predstavuje prostriedok možnej nápravy úzkej škály závažných ústavných nedostatkov reflektovaných v konkrétnych dovolacích dôvodoch. Vo svojej podstate tak ide o „právnú autopsiu“ už právoplatne skončeného trestného procesu. Uvedenému zodpovedá aj dĺžka konania, ktorá je (na rozdiel od konania pred právoplatnosťou) prirodzene (až požadovane) dlhšia. Je potrebné poukázať tiež na neprimerané zaťaženie najvyššieho súdu.

IV.3. Replika sťažovateľky:

18. Sťažovateľka uviedla, že trestné konanie pred Špecializovaným trestným súdom trvalo do času podania ústavnej sťažnosti spolu štyri roky a 5 mesiacov. V dôsledku viacnásobných nezákonných (odsudzujúcich) rozhodnutí Špecializovaného trestného súdu, ktoré boli zrušené odvolacím súdom, a napokon rozhodnutia, ktoré bolo zrušené súdom dovolacím, oba súdy priamo generovali zbytočné prietahy, potrebu opätovného prejednávania a významne prispeli k súčasnej neakceptovateľnej celkovej dĺžke konania.

19. Vo vzťahu k vyjadreniu najvyššieho súdu sťažovateľka uviedla, že najvyššiemu súdu bola vec po vydaní rozsudku Špecializovaného trestného súdu predložená 26. októbra 2016 a najvyšší súd uznesením sp. zn. 6To/3/2018 rozhodol o odvolaniach 10. mája 2018, teda až po vyše dvoch rokoch a štyroch mesiacoch. Pokiaľ vec do senátu 6T pripadla až 7. marca 2018, toto samo osebe nezabavuje zodpovednosť najvyššieho súdu za dĺžku odvolacieho konania, keď odvolaciemu súdu bola vec predložená 26. októbra 2016. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) posudzuje celkovú dĺžku konania na viacerých stupňoch, a to aj pred súdom aj pred orgánom štátnej moci (prípravné konanie), preto je potrebné preskúmať konania, ktoré na seba nadväzujú. Pokiaľ ide o dovolacie konanie, dovolanie ministerky spravodlivosti bolo podané 19. mája 2020 a rozhodnuté o ňom bolo až 15. mája 2025. Rozhodovanie najvyššieho súdu bez ohľadu na interné prerozdelenie práce v rámci senátov dovolacieho súdu a zmien v ich obsadení trvalo takmer 5 rokov. Po piatich rokoch bola sťažovateľkina právoplatne skončená trestná vec opäť vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, pričom jej hrozí trest odňatia slobody. Daná trestná vec nevykazuje mieru skutkovej zložitosti, ktorou by bolo možné ospravedlniť rozhodovanie dovolacieho súdu v trvaní 5 rokov. Sťažovateľka žiada, aby konanie bolo preskúmané ako celok. Začiatok celkovej dĺžky konania sa posudzuje od vznesenia obvinenia. Trestné konanie vedené proti sťažovateľke stále prebieha bez ohľadu na zľahčovanie najvyššieho súdu, že dovolanie ministerky spravodlivosti predstavuje len právnú autopsiu procesu vyžadujúcu si svoj čas.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

20. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú

odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 251/2021). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

21. Účel základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty nielen obvineného, ale aj poškodeného ako strán v trestnom konaní, sa sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote (III. ÚS 99/02). Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota strán v trestnom konaní neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcich ďalších výrokov nastolujúcich práva a povinnosti. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v konaní pred súdom, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty.

22. V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESĽP vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko, I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Osobitne z dôvodu predmetu tohto konania, ktorým je trestné konanie a rozhodovanie o trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľky za trestnú činnosť kladenú jej za vinu, sa ústavný súd osobitne oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESĽP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citel'ného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03, pozri aj rozsudok ESĽP vo veci Bagetta v. Taliansko z 25. 6. 1987). Jednou z relevantných okolností je dĺžka trestného konania vrátane prípravného konania (I. ÚS 100/2017 z 28. 3. 2018, I. ÚS 306/2016 zo 7. 7. 2016). Súdržnosť systému trestného procesu vychádza zo skutočnosti, že základné zásady, ktoré ho ovládajú, sú v rovnováhe. Ak niektorá z nich neprimerane ovládne konanie, spravdila tým utrpí iná. Plynutím času sa strácajú pamäťové stopy svedkov, dôkazy strácajú na sile, čo nepochybne ohrozuje bezprostrednosť konania, ako aj schopnosť súdu zistiť skutkový stav v miere nevyhnutnej pre spravodlivé rozhodnutie.

23. Rozvoľňovaním doby trvania trestného procesu sa nepochybne stráca i výchovný účel trestného konania. Stráca sa vzťah medzi spáchaným skutkom a trestom zaň uloženým. Doba, v ktorej sa účastníkom konania dostane konečného rozhodnutia vo veci, má tiež zásadný vplyv na vnímanie spravodlivosti trestnej justície. Čím je táto doba dlhšia, tým viac sa stráca pocit spravodlivosti, a to nielen vo vnímaní účastníkov konkrétneho konania, a to najmä poškodeného, ale i verejnosti.

24. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a teda či bolo alebo nebolo porušené základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

25. Ústavný súd v trestnej veci sťažovateľky považuje za vhodné poukázať na právny názor vyslovený vo veci sp. zn. I. ÚS 418/2014 a reflektujúci judikatúru ESĽP, v zmysle ktorého

k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov môže dôjsť aj vtedy, ak konanie trvá (globálne) neprimerane dlhú dobu, a to bez ohľadu na to, či v posudzovanom prípade boli zaznamenané prietahy spôsobené postupom súdu, resp. iného príslušného orgánu verejnej moci. K porušeniu uplatňovaných práv môže dôjsť aj vtedy, ak nedošlo v konaní k prietahom, a naopak, i keď k prietahom v konaní došlo, nemusí vždy ísť o porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej dobe, ak konanie ako celok zodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné uzavretie konania spravidla očakávať (rozsudok ESLP z 22. 6. 2004 vo veci Libanský proti Českej republike, sťažnosť č. 48446/99, rozsudok ESLP z 29. 6. 2004 vo veci Králiček proti Českej republike, sťažnosť, č. 50248/99).

26. Obvinený má v trestnom konaní právo na to, aby o jeho obvinení bolo rozhodnuté v primeranej lehote. Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (rozsudok ESLP z 27. 6. 1968 vo veci Wemhoff proti Nemecku, sťažnosť č. 2122/64, bod 18).

27. Už len samotná okolnosť, že napadnuté trestné konanie proti sťažovateľke prebieha takmer 16 rokov (obvinenie bolo sťažovateľke vznesené 23. februára 2010) s poukazom na východiská uvedené v bode 25 tohto nálezu a okolnosť, že Špecializovaný trestný súd aktuálne (opätovne, štvrtýkrát od začatia konania) rozhoduje o vine a treste sťažovateľky, odôvodňuje vyslovenie porušenia sťažovateľkinho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tiež základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupmi Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu (ako súdu odvolacieho aj dovolacieho). Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľkina trestná vec bola predmetom rozhodovania na viacerých stupňoch súdnictva, a to aj opakovane, ako aj na účel možnosti posúdenia žiadosti o priznanie finančného zadosťučinenia voči jednotlivým porušovateľom, sa ústavný súd zaoberal tiež posúdením jednotlivých kritérií vymedzených v bode 24 tohto nálezu.

28. Sťažovateľka je trestne stíhaná pre podozrenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu podvodu. Spolu s ďalšími obvinenými sa mala podieľať na páchaní sofistikovanej trestnej činnosti zameranej na podvodný predaj pozemkov s kumulatívnou škodou presahujúcou 15 miliónov eur. Charakter trestnej činnosti a väčší počet spoluobvinených (celkovo 5 obvinených) zakladá zvýšenú mieru skutkovej zložitosti. Z právneho hľadiska vec nevykazuje znaky mimoriadnej zložitosti. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že medzi Špecializovaným trestným súdom a najvyšším súdom ako súdom odvolacím nebola zhoda v právnom názore, či orgány činné v trestnom konaní postupovali v súlade s § 228 ods. 3 Trestného poriadku a § 21 ods. 1 Trestného poriadku, a v nadväznosti na to, či výpoveď jednej z osôb, ktorá sa mala podieľať na páchaní trestnej činnosti a v napadnutom konaní vypovedala v postavení svedka (pôvodný spoluobvinený, ktorého trestná vec bola neskôr vylúčená na samostatné konanie), možno považovať za zákonnú. Uvedenou otázkou sa zaoberal najvyšší súd ako súd odvolací už v prvom odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 4To/8/2014 a dospel k záveru, že výpoveď svedka je nezákonná a nemožno na ňu prihliadať.

29. Pri hodnotení správania sťažovateľky ústavný súd nezistil v konaní pred Špecializovaným trestným súdom a najvyšším súdom ako súdom odvolacím takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní, či a z akých dôvodov došlo v priebehu konania k zbytočným priet'ahom. V dovolacom konaní možno sťažovateľke vytknúť, že najvyšší súd bol nútený ustanoviť jej obhajcu, keďže na základe výzvy najvyššieho súdu z 2. októbra 2023 si v určenej lehote obhajcu nezvolila, čo prispelo k predĺženiu konania. Pokiaľ dovolací súd poukazuje na okolnosť, že vo veci bolo nariadené verejné zasadnutie na 23. november 2023, ktoré sa z dôvodu na strane obvinených (vrátane sťažovateľky) spočívajúceho v nepreberaní úradných zásielok neuskutočnilo, ústavný súd uvádza, že sťažovateľka v podaní doručenom súdu 7. novembra 2023 uviedla, že jej bola zasielaná zásielka, ktorá sa však vrátila ako neprevzatá, oznámila preto novú adresu, na ktorú jej možno zasielať súdne písomnosti. Sťažovateľka teda postupovala promptne a korektne tak, aby jej súdne zásielky mohli byť riadne doručené. Zároveň je potrebné uviesť, že verejné zasadnutie sa 23. novembra 2023 napokon neuskutočnilo z dôvodu úmrtia obhajcu jedného zo spoluobvinených.

30. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho aj dovolacieho v napadnutých konaniach. Vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

31. V konaní Špecializovaného trestného súdu možno vzhliadnuť neefektívnu činnosť v období od podania dovolania ministerkou spravodlivosti (19. máj 2020) do predloženia veci dovolaciemu súdu (30. september 2021). Tento časový úsek predstavuje 1 rok a 4 mesiace, čo aj pri zohľadnení skutočnosti, že príprava veci na predloženie dovolania dovolaciemu súdu si vyžiadala uskutočnenie viacerých procesných úkonov, zjavne nemožno označiť za primerané. V konaní možno identifikovať tiež nečinnosť v trvaní 5 mesiacov, keď Špecializovaný trestný súd po vrátení veci z dovolacieho súdu 19. júna 2025 doručil rozsudok stranám konania a ďalší procesný úkon uskutočnil 18. novembra 2025 (nariadenie termínu hlavného pojednávania, výzva sťažovateľke na zvolenie si obhajcu).

32. K poukazu Špecializovaného trestného súdu vo vzťahu k 5-mesačnej nečinnosti po vrátení veci z dovolacieho súdu z dôvodu rozhodovania o prioritných veciach v iných konaniach ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej organizačné, personálne či technické problémy všeobecných súdov nemôžu byť na úkor práv účastníkov konania, nezbavujú štát zodpovednosti za priet'ahy v súdnom konaní, v dôsledku čoho takéto argumenty neobstoja (napr. III. ÚS 17/02).

33. Ako neefektívnu možno vyhodnotiť tiež činnosť Špecializovaného trestného súdu s poukazom na to, že prvý aj druhý rozsudok Špecializovaného trestného súdu bol odvolacím súdom zrušený. Prvému rozsudku Špecializovaného trestného súdu odvolací súd vytkol viacero pochybení procesného charakteru a druhému rozsudku skutočnosť, že Špecializovaný trestný súd sa neriadil skorším kasačným rozhodnutím odvolacieho súdu napriek tomu, že právne názory nadriadeného súdu sú pre súd nižšieho stupňa záväzné.

34. Pokiaľ sťažovateľka namieta postup najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, ústavný súd uvádza, že v rámci odvolacieho konania sp. zn. 6To/3/2018 sa vec nachádzala na najvyššom súde od 7. marca 2018 do 15. júna 2018 (t. j. necelé tri mesiace) a v rámci odvolacieho konania sp. zn. 6To/4/2019 od 2. apríla 2019 do 18. novembra 2019 (t. j. necelých 8 mesiacov). Je nepochybné, že dobu trvania týchto odvolacích konaní nemožno označiť za neprimeranú.

35. Sťažovateľka síce explicitne v petite ústavnej sťažnosti nenapáda aj postup odvolacieho súdu v poradí prvom odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 4To/8/2014, z jej argumentácie je však zrejmé, že za relevantné pre posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti považuje aj rozhodovanie odvolacieho súdu v konaní sp. zn. 4To/8/2014 a dobu trvania tohto odvolacieho konania. K odvolaciemu konaniu sp. zn. 4To/8/2014 ústavný súd uvádza, že vec bola odvolaciemu súdu predložená 2. júna 2014 a po rozhodnutí vrátená Špecializovanému trestnému súdu 8. decembra 2016 (t. j. po 2 rokoch a 6 mesiacoch).

36. Pre ústavný súd však bola z hľadiska vyhodnotenia existencie zbytočných prietahov na strane odvolacieho súdu rozhodujúca skutočnosť, že všetky rozhodnutia odvolacieho súdu (sp. zn. 4To/8/2014, sp. zn. 6To/3/2018, sp. zn. 6To/4/2019) vychádzali zo záveru najvyššieho súdu, že výpoveď svedka (pôvodne vystupujúceho v pozícii spoluobvineného) je nezákonná a získaná v rozpore s § 119 ods. 2 Trestného poriadku, a preto na ňu nie je možné prihliadať (Špecializovaný trestný súd v prvom aj druhom rozsudku na výpoveď tohto svedka prihliadal, pozn.). Primárne s poukazom na uvedený záver došlo k zrušeniu prvého a druhého rozsudku Špecializovaného trestného súdu. Odvolacím súdom bol potvrdený tretí rozsudok Špecializovaného trestného súdu, ktorý sa riadil názorom odvolacieho súdu ako súdu nadriadeného. S názorom odvolacieho súdu sa však napokon dovolací súd nestotožnil, keď uzavrel, že po právoplatnom vylúčení veci spoluobvineného na samostatné konanie mohol tento vystupovať len v procesnom postavení svedka, nie však v procesnom postavení obvineného, ako to vecne nesprávne v rozpore s ustálenou súdnou praxou uvádzal odvolací súd v pôvodnom konaní, keď v rozpore s obžalovacou zásadou dokonca uvádzal, že je nevyhnutné, aby prokurátor na tohto obvineného podal obžalobu a súd spojil obidve obžaloby na spoločné konanie. Pokiaľ teda v prejednávanej veci súdy v pôvodnom konaní nevyhodnocovali vôbec výpoveď tohto svedka, ktorá mala pritom závažný obsahový charakter z pohľadu posudzovania, či došlo k spáchaniu žalovanej trestnej činnosti, keďže išlo o podstatný usvedčujúci dôkaz, tak došlo k porušeniu zákona. Zistené porušenie zákona zásadne ovplyvnilo postavenie obvinených, keďže došlo k vydaniu oslobodzujúceho rozsudku z dôvodu nedostatku usvedčujúcich dôkazov pri nevzatí do úvahy usvedčujúcej zásadnej svedeckej výpovede. Ústavný súd konštatuje, že vec sťažovateľky je v dôsledku uvedeného opät' (po štvrtýkrát) predmetom rozhodovania na prvom stupni pred Špecializovaným trestným súdom, ktorý má v zmysle dovolacieho rozsudku vyhodnotiť výpoveď svedka, a pokiaľ bolo v pôvodnom konaní okrem iného poukazované na to, že tento svedok na hlavnom pojednávaní čítal výpoveď zo svojich poznámok (čo je v rozpore so zákonom), je potrebné podrobne vyhodnotiť, v ktorej časti výpovede použil svoje poznámky tým spôsobom, že v podstate vypovedal prečítaním svojich poznámok (táto časť výpovede je nepoužiteľná a nie je možné na ňu prihliadať), a v ktorej časti takto nepostupoval, keďže zo spisu vyplýva, že v druhej časti výsluchu, keď odpovedal na otázky procesných strán, už svoje poznámky týmto spôsobom nepoužil (použiteľná časť výpovede). Na tomto mieste ústavný súd pre úplnosť uvádza, že Špecializovaný trestný súd v prvom rozsudku na výpoveď svedka

prihliadal, v druhom rozsudku na výpoveď svedka na hlavnom pojednávaní neprihliadal v jej prvej časti, v rámci ktorej svedok čítal výpoveď zo svojich poznámok, a prihliadol na ňu v druhej časti, ktorá prebehla kontradiktórnym spôsobom (odpovedanie na otázky procesných strán). Možno preto uzavrieť, že práve odvolací súd významnou mierou prispel k predĺženiu konania, keď dvakrát zrušil rozsudok Špecializovaného trestného súdu, pričom v poradí tretie rozhodnutie odvolacieho súdu (potvrdzujúce v poradí tretí rozsudok Špecializovaného trestného súdu, ktorý sa v rozsudku riadil právnym názorom odvolacieho súdu) bolo dovolacím súdom zrušené pre porušenie zákona. Vzhľadom na uvedené možno postup odvolacieho súdu v odvolacích konaniach, ktoré prebiehali vo veci sťažovateľky, považovať za neefektívny.

37. Ústavný súd konštatuje, že vec sťažovateľky sa nachádzala na najvyššom súde od 30. septembra 2021 (predloženie veci dovolaciemu súdu) do 19. júna 2025 (vrátenie spisu Špecializovanému trestnému súdu po dovolacom rozhodnutí), teda takmer 3 roky a 9 mesiacov. Aj pri zohľadnení charakteru rozhodovania o dovolaní ministra spravodlivosti a potrebe uskutočnenia procesných úkonov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci (ustanovenie obhajcu sťažovateľke, i spoluobvinenému) uvedenú dobu nemožno považovať za primeranú. Konanie dovolacieho súdu vzhľadom na jeho dĺžku vykazuje znaky neefektívnej činnosti.

38. Pokiaľ dovolací súd poukazuje na zapožičanie spisu Špecializovanému trestnému súdu na jeho žiadosť (rozhodovanie o trovách obhajoby), tu ústavný súd uvádza, že k zapožičaniu došlo na krátke obdobie (celkovo cca 2 mesiace). K obrane najvyššieho súdu vo vzťahu k dovolaciemu konaniu poukazujúcej na okolnosti personálneho charakteru (odchod sudcu do dôchodku, pridelenie vecí novému riadiacemu predsedovi, opakované pridelenie vecí novému sudcovi spravodajcovi) ústavný súd opätovne odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej organizačné, personálne či technické problémy všeobecných súdov nemôžu byť na úkor práv účastníkov konania, nezbavujú štát zodpovednosti za prieťahy v súdnom konaní, v dôsledku čoho takéto argumenty neobstoja (napr. III. ÚS 17/02).

39. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutých konaniach došlo k zbytočným prieťahom, ktoré boli spôsobené nečinnosťou a neefektívnou činnosťou Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu (v odvolacom aj dovolacom konaní). Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

40. Sťažovateľka namieta v priamej súvislosti s porušením práv na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prieťahov a na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote aj porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru).

41. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci, jej významu pre sťažovateľku, kde ide o rozhodovanie o vine a treste, so zohľadnením potreby prísnejšieho posudzovania postupu všeobecného súdu v trestnom konaní a skutočnosti, že od podania obžaloby uplynulo 15 rokov (obžaloba podaná 22. decembra 2011) a napadnuté konanie nie je právoplatne skončené ústavný súd

zastáva názor, že uvedený stav je nezlučiteľný s požiadavkami vyplývajúcimi z podstaty základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Rezumujúc všetky skutočnosti, ústavný súd rozhodol, že postupom Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu v napadnutých konaniach došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

42. Keďže ústavný súd dospel k záveru o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom trestné konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené (vec je aktuálne v štádiu po jej vrátení dovolacím súdom Špecializovanému trestnému súdu na opätovné prerokovanie a rozhodnutie), ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal, aby Špecializovaný trestný súd v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

43. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

44. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia vo vzťahu k Špecializovanému trestnému súdu v sume 12 400 eur, vo vzťahu k najvyššiemu súdu v sume 29 180 eur, ktoré považuje za primerané vzhľadom na pochybenie súdov.

45. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

46. Po komplexnom zohľadnení všetkých relevantných skutočností ústavný súd dospel k záveru, že okolnosti veci opodstatňujú priznanie finančného zadosťučinenia 2 500 eur vo vzťahu k Špecializovanému trestnému súdu a 4 000 eur vo vzťahu k najvyššiemu súdu (bod 3 výroku nálezu). Keďže sťažovateľka sa domáhala priznania finančného zadosťučinenia vo výške celkovo 41 580 eur, v prevyšujúcej časti finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

47. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur (bod 4 výroku nálezu).

48. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena advokáta zvyšuje o 23 % DPH

(177,49 eur). Pokiaľ ide o repliku sťažovateľky z 15. decembra 2025, ústavný súd za tento úkon právnej služby náhradu trov nepriznal, pretože replika nepriniesla nové skutočnosti alebo informácie, ktoré by ústavnému súdu neboli už skôr známe.

49. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2026

Robert Šorl
predseda senátu